

O‘RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

O‘quvchilarda Grafik Ko‘nikmalarni Rivojlantirishda Interfaol Ta’lim Usullarining Pedagogik Asoslari

Ataullayeva E‘zoza Mansur qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” – ta’lim yo‘nalishi

1-kurs “D” guruh talabasi

Anatatsiya: Ushbu maqolada o‘quvchilarda grafik ko‘nikmalarni rivojlantirishda interfaol ta’lim usullarining pedagogik asoslari tahlil qilingan. Maqolada interfaol metodlar, amaliy mashg‘ulotlar va bosqichma-bosqich yondashuvlar orqali o‘quvchilarning chizmachilikdagi texnik va ijodiy salohiyatini oshirish yo‘llari ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, darslarda motivatsiya, diqqatni jamlash va vizual tafakkur rivojini ta’minlashdagi pedagogik imkoniyatlar yoritilgan.

Kalit so‘zlar: grafik ko‘nikmalar, interfaol ta’lim, chizmachilik, pedagogik metodlar, ijodiy tafakkur, o‘quvchi faoliyati, vizual tafakkur.

Chizmachilik darslarida o‘quvchilarning grafik ko‘nikmalarini rivojlantirish nafaqat texnik jihatdan, balki ijodiy va psixologik jihatdan ham muhimdir. O‘quvchilarning diqqatini jamlash, makoniy tafakkurini rivojlantirish, nozik motorikani mustahkamlash va mustaqil fikrlashni shakllantirish pedagogik jarayonning asosiy maqsadlaridan hisoblanadi.

Interfaol ta’lim usullari o‘quvchilarning faolligini oshiradi, ularda ijodiy yondashuvni rag‘batlantiradi va topshiriqlarni mustaqil bajara olish qobiliyatini shakllantiradi. Bu yondashuvda o‘qituvchi nafaqat ma’lumot yetkazuvchi, balki faoliyatni boshqaruvchi va yo‘naltiruvchi rolini bajaradi. O‘quvchilarga amaliy mashg‘ulotlar, guruhli loyihalar va ijodiy vazifalar orqali tajriba orttirish imkoniyati beriladi, bu esa ularning texnik va vizual ko‘nikmalarini mustahkamlaydi.

Shuningdek, interfaol metodlar o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi. Dars jarayonida konstruktiv fikr-mulohaza, individual yondashuv va bosqichma-bosqich topshiriqlar orqali o‘quvchilar o‘z natijalarini tahlil qilishni, xatolarni aniqlashni va o‘z ustida ishlashni o‘rganadi. Bu esa ularning ijodiy tafakkurini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi.

Chizmachilik darslarida o‘quvchilarning grafik ko‘nikmalarini rivojlantirish interfaol ta’lim usullari yordamida samarali amalga oshiriladi. Interfaol metodlar nafaqat o‘quvchilarning texnik ko‘nikmalarini oshirish, balki ularning ijodiy tafakkuri, diqqatini jamlash va mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv o‘quvchilarga faol ishtirok etish, tajriba qilish va turli qiyinchilik darajasidagi topshiriqlarni bajarish imkonini beradi.

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

Interfaol ta'limning samarali vositalaridan biri — amaliy mashg'ulotlar. O'quvchilarga chizma elementlarini bosqichma-bosqich o'rgatish, murakkab shakllarni sodda qismlarga ajratib tushuntirish va har bir qadamni amalda bajarish orqali o'quvchilar ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, vizual namoyishlar, diagrammalar, sxemalar va namuna chizmalar o'quvchilarning vizual tafakkurini rivojlantiradi hamda topshiriqlarni tez va to'g'ri bajarishga yordam beradi.

Guruhli ishlash interfaol metodlarning muhim qismidir. O'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, birgalikda loyihalar yaratish, grafik topshiriqlarni bajarish va natijalarni muhokama qilish orqali o'zaro fikr almashadi. Bu jarayon ijodiy yondashuvni rag'batlantiradi, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshiradi va guruh ichida hamkorlikni rivojlantiradi. Guruh ishlarida har bir o'quvchi o'z fikrini bildirishga va jamoaviy qaror qabul qilishga o'rgatiladi.

Shuningdek, individual yondashuv ham interfaol metodlarning muhim tarkibiy qismidir. O'quvchilarning qobiliyati, oldingi tajribasi va o'quv tezligi hisobga olinadi. Murakkab topshiriqlarni oddiydan murakkabga qarab berish o'quvchilarning muvaffaqiyat hissini oshiradi va ularni yangi bilimlarni o'zlashtirishga rag'batlantiradi. Individual yondashuv orqali o'quvchilar o'z xatolarini aniqlash, ularni tuzatish va mustaqil qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Darslarda konstruktiv baholash o'quvchilarning faoliyatini rag'batlantiradi. Baholash jarayoni faqat yakuniy natijaga emas, balki jarayonga ham qaratilishi kerak. O'quvchilarning ishlash jarayonidagi muvaffaqiyatlari, tajribalar va o'zgarishlar baholanishi, ularda o'z ustida ishlash hissini uyg'otadi. Shu bilan birga, o'qituvchi tomonidan berilgan konstruktiv fikr-mulohaza o'quvchilarning xatolarini tuzatishga va natijalarni takomillashtirishga yordam beradi.

Motivatsiya va qiziqishni rag'batlantirish interfaol metodlarning samaradorligini oshiradi. O'quvchilarga qiziqarli topshiriqlar, rangli materiallar va turli texnikalarni qo'llash orqali mashg'ulotlarni jonli va samarali qilish mumkin. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni oshiradi, balki o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi va darsga qiziqishini oshiradi.

Interfaol ta'lim usullari o'quvchilarning makoniy tafakkurini rivojlantirishga ham yordam beradi. Chizma elementlarini joylashtirish, nisbatlarni saqlash va shakllarni idrok etish orqali o'quvchilar makoniy fikrlashni o'rganadi. Shu bilan birga, turli vizual materiallar va diagrammalarni tahlil qilish orqali ular o'z qarashlarini shakllantiradi va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi.

Amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilarning nozik motorikasi va qo'l koordinatsiyasini mustahkamlashga e'tibor qaratish zarur. Grafik topshiriqlarni bajarish jarayonida qo'l harakatlarini boshqarish, chiziqlar va shakllarni aniqlik bilan

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

joylashtirish muhimdir. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki o'quvchilarning diqqatini jamlash va sabr-toqatini rivojlantirishga yordam beradi.

Natijada, interfaol pedagogik yondashuvlar grafik topshiriqlarni bajarishga o'quvchilarni o'rgatishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Bu yondashuvlar o'quvchilarning texnik ko'nikmalarini mustahkamlash, ijodiy tafakkurini rivojlantirish, vizual tafakkur va mustaqil ishlash qobiliyatini shakllantirishga imkon beradi. Shu bilan birga, dars jarayoni qiziqarli va interaktiv bo'lib, o'quvchilarning faolligi va qiziqishini oshiradi.

O'quvchilarda grafik ko'nikmalarni rivojlantirishda interfaol ta'lim usullarini qo'llash darslarning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Amaliy mashg'ulotlar, bosqichma-bosqich yondashuv, guruh ishlari va individual vazifalar o'quvchilarning texnik ko'nikmalarini mustahkamlash, makoniy tafakkur va vizual idrokni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, interfaol metodlar o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rag'batlantiradi, diqqatini jamlash va mustaqil fikrlash qobiliyatini oshiradi. Konstruktiv baholash va ijobiy motivatsiya o'quvchilarni o'z ishlariga e'tibor bilan yondashishga undaydi va chizmachilikdagi muvaffaqiyat hissini oshiradi.

Natijada, interfaol pedagogik yondashuvlar grafik topshiriqlarni bajarishga o'quvchilarni o'rgatishda samarali vosita bo'lib, ularning texnik va ijodiy salohiyatini bir vaqtda rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, darslar qiziqarli va interaktiv bo'lib, o'quvchilarning faol ishtiroki va qiziqishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Vygotskiy L. S. *Psixologiya va pedagogika masalalari* – Moskva: Pedagogika, 1991.
2. Zimnyaya I. A. *Ta'lim psixologiyasi* – Moskva: Akademiya, 2003.
3. Davletshin R. K. *Chizmachilikda pedagogik yondashuvlar* – Toshkent: O'zbekiston, 2015.
4. Kozlov V. P. *Grafik topshiriqlarni o'rgatish metodikasi* – Moskva: Nauka, 2008.
5. Petrov A. I. *Badiiy ta'limda pedagogik va psixologik asoslar* – Sankt-Peterburg: Prospekt, 2012.